

Seksuaalisuuden kohtaaminen vammainen



- vammaisuus ei poista seksuaalisuutta, tuo kuitenkin haasteita
- seksuaalinen kehitys voi olla haasteellista, jos vammaisen ihmisen seksuaalisuuteen suhtautuminen on kielteistä

Seksuaalikasvatus

- kehotunnekasvatus, oma keho on arvokas
 - opitaan kunnioittamaan omia ja muiden rajoja
- turvataidot
 - oikeus koskemattomuuteen
 - hyvän ja pahan kosketuksen erottaminen
 - miten toimia jos joku koskee väärällä tavalla
- itsemääräämisoikeus
 - jotta voi tehdä päätöksiä, tarvitaan tietoa



Seksuaalikasvatus

- yksityisyyden kunnioittaminen
 - itsetyydytys
 - seurustelusuhteet
- käydään läpi miten toimitaan ihmisten kanssa
 - mitä on ystävyys
 - miten seurustellaan
 - mistä voi löytää kumppanin
- vanhemmuus
 - ehkäisy



Seksissä avustaminen

- toiminnallisen seksin mahdollistamista, kun henkilö tai henkilöt eivät pysty sitä itsenäisesti toteuttamaan
- avustajan pitäisi kyetä suhtautumaan seksuaalisuuteen mutkattomasti, ammatillisesti ja neutraalisti (sinut oman seksuaalisuuden kanssa, seksuaalihistorian läpikäyminen)

Passiivinen avustaminen

Seksitilanteiden mahdollistamista

- ohjausta ja apua tiedon etsimisessä
- ohjausta ja apua omasta hygieniasta noudattamiseen
- ohjausta ja apua tapailuun sekä siihen liittyvien tilanteiden mahdollistamiseen
- ohjausta ja apua seksin apuvälineiden hankkimiseen, ojentamiseen, puhdistamiseen ja säilyttämiseen
- apua riisuutumiseen ja pukeutumiseen
- apua seksivälineiden asentamisessa ja käyttöönotossa
- apua pornografian tai seksipalveluiden hankinnassa

Aktiivinen avustaminen

Avustamista tilanteissa, jotka edellyttävät avustettavan henkilön koskettamista seksuaalisissa tilanteissa

- apua kondomin asettamisessa tai liukuvoiteen levittämisessä
- apua asentoihin asettumisessa
- apua apuvälineiden käytössä ja päälle pukemisessa
- kehon tukemista tai liikuttamista seksin aikana
- apuvälineen liikuttamista tai ohjaamista sooloseksissä

Kehotyöskentely

Seksissä avustamista siten, että ammattihenkilö on aktiivinen osapuoli seksitilanteiden harjoittelussa

- rentoutus- ja kosketusharjoitukset
- eroottisen hieronnan harjoittelu
- lantionpohjalihasten harjoittelua
- kehon erogeenisten alueiden tutkimista
- harjoituksia nautinnon antamisesta ja vastaanottamisesta
- orgasmiharjoittelua

Cp-vamma

- spastisuutta ja liikkeiden ohjailun vaikeutta helpottavat tyynyt, tuet, itsetyydytysvälineen sekä esim. sängyn muutos- ja sovellustyöt
- yhdyntää helpottavat erilaiset vibraattorit, joilla voi kiihottaa sekä itseä että kumppania sekä saada halutessaan orgasmin
- tarvittaessa em. välineisiin tehdään niiden käyttöä helpottavat muutostyöt

Kehitysvammat

- vamman luonteesta johtuen tarvitaan tietoa ja konkreettista opetusta
 - fyysisestä seksuaalisesta kehityksestä
 - seksuaalisista toiminnoista
 - sukupuolielimistä ja –elämästä
 - itsetyydytyksestä
- tärkeää on opettaa myös seksuaalisuuteen liittyviä käyttäytymissääntöjä sekä tapoja suojella itseään ja omia rajojaan mahdollisen hyväksikäytön estämiseksi

Kehitysvammat

- tyypillisimmillään tarvitaan itsetyydytyksen apuvälineitä ja niihin tarvittaessa yksilölliset muutostyöt sekä käytön opettaminen
- heikkojen lihasvoimien vuoksi suositeltavat seksin apuvälineet ovat kevyet, pienikokoiset vibraattorit ja keveä, käytössä vähän lihasvoimaa vaativa keinovagina
- naisen lantionpohjan lihaksiston voiman harjoittamiseksi ja lihaskunnon ylläpitämiseksi sopivat emätinkuulat

Kehitysvammat

- voi olla vaikeuksia asioiden ymmärtämisessä ja oppimisessa, impulsiivisuus
- kuvakortit, tarinoiden käyttö
- haasteena voi olla yksinäisyys, muiden ihmisten tapaaminen

Aistivammat

kuulo- ja näkövammat

- kiinnitettävä huomiota, että seksitilanteisiin liittyvä viestiminen on ymmärrettävää
- näkövammaisuudessa voi olla vaikeuksia hahmottaa tai hyväksyä omaan kehoon -> sanoittaminen, kehoharjoitukset
- perusteellinen ohjaus seksin apuvälineen käyttöön ja huoltoon
 - välineen tulee olla yksinkertainen ja säätönappuloiden selkeät tunnistaa kosketuksesta, eikä säätönappuloita saa olla liian monta

Aivovammat

- voivat aiheuttaa useita erilaisia seksuaalitoimintojen häiriöitä
- tunne-elämä ja persoonallisuus voivat muuttua merkittävästi
- fyysiset muutokset, esim. halvausoireet, tuntomuutokset ja jäykkyys sekä puheen tuoton tai ymmärtämisen vaikeudet voivat vaikeuttaa seksin toteuttamista
- tunne-elämän latistumisen ja tuntopuutosten vuoksi tarvitaan kiihottumista varten voimakas fyysinen ärsyke sukupuolielinten alueelle

Aivovammat

- avuksi erilaiset vibraattorit, riittävästi liukuvoidetta
- jos vamma on aiheuttanut erektiohäiriötä -> penisrengas tai alipainepumppu
- mikäli vamma on aiheuttanut ylikorostuneen seksuaalivietin, pyritään energia kanavoimaan itsetyydytykseen
- on syytä välttää ylimääräisen seksuaalisen ärsykkeen saamista, esim. pornolehtiä ei suositella käytettäväksi

Kehitysvammaisella asukkaalla ilmenee usein pakonomaisesti tapahtuvaa itsetyydytystä, myös yleisissä tiloissa.

Miten lähtisit käymään tilannetta läpi ja etsimään ratkaisua?



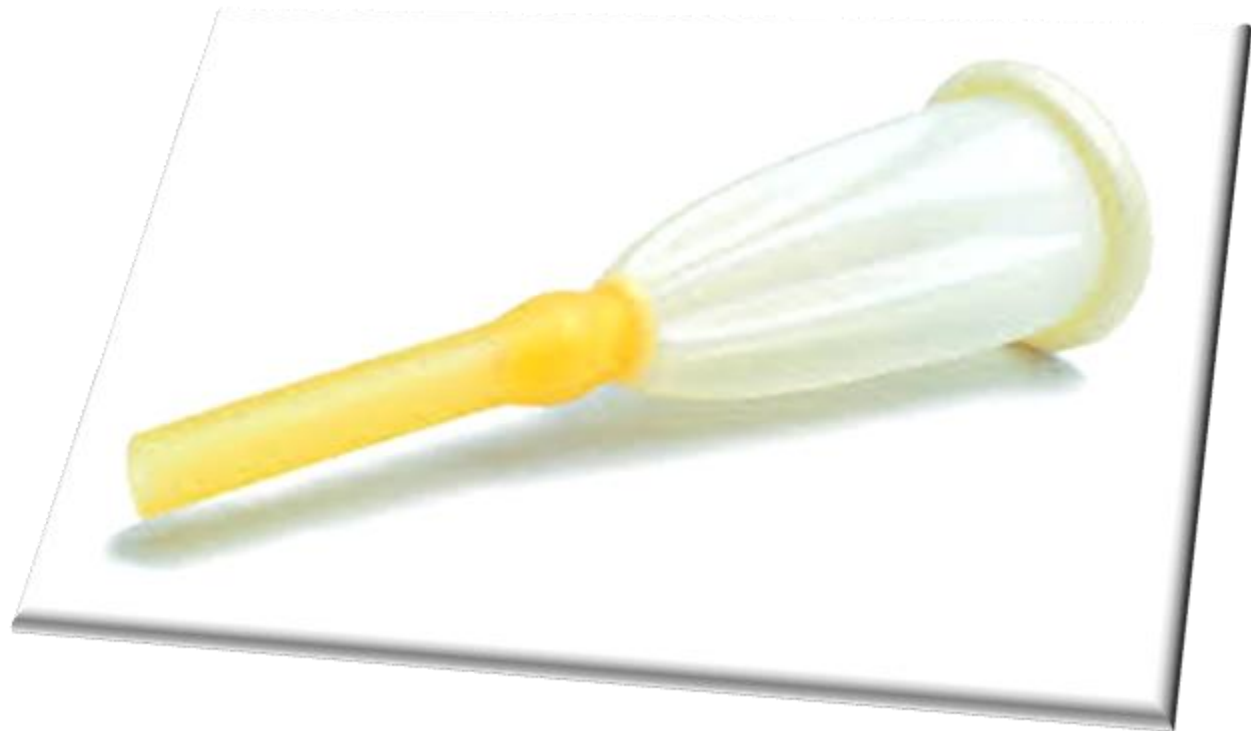


Asiakas pyytää sinulta apua saadakseen jonkin seksivälineen käyttöönsä masturbointiin sekä avustamaan välineen käytössä ja puhdistamisessa.

Miten toimit?

Olet juuri asettamassa
urinaalia, kun penis paisuu
erektioon ja urinaalin saaminen
paikoilleen estyy.

Miten toimit?



Olet henkilökohtainen avustaja. Asukas haluaa katsella pornoelokuvaa pienessä yksiössä.

Miten toimit? Voitko kieltäytyä?





Sinua pyydetään avustamaan kahta henkilöä, jotka haluavat rakastella mutta tarvitsevat siihen jonkin verran apua. He tarvitsevat apua sopivan asennon löytymisessä ja mahdollisen seksivälineen asettamisessa. Sen jälkeen voit poistua paikalta.

- Miten toimit?

Asumispalveluyksikön asukas
on rakastunut sinuun.

Miten toimit?





Asukas kaipaa ohjausta
kondomin laitossa ja
käytössä.

Miten ohjaat kondomin
käytön?

Moninaisuus



Sukupuolen moninaisuus

- sukupuolen fyysinen kehitys ja sukupuolen kokeminen vaihtelee
- meillä kaikilla on ainutlaatuinen keho ja oma tapamme kokea naiseutta, mieheyttä ja niiden yhtä aikaista läsnäoloa itsessä tai sukupuolettomuutta
- kaikki tavat elää todeksi omaa sukupuolta ovat kuitenkin luonnollisia

Sukupuolen moninaisuus

- Sukupuolivähemmistöt:
 - transihmiset
 - transsukupuoliset
 - transvestiitit
 - muunsukupuoliset
 - sukupuoliuttomuus
 - intersukupuoliset
- Sukupuolienemmistöt:
 - cis-ihmiset



Seksuaalinen suuntautuminen

- seksuaalinen suuntautuminen kertoo siitä keneen ihminen ihastuu, rakastuu, tai tuntee emotionaalista ja/tai eroottista vetovoimaa
- jokainen voi itse määritellä tai jättää määrittelemättä omaa seksuaali-identiteettiään
- ihmiset hahmottavat omaa seksuaalista suuntautumistaan hyvin eri-ikäisinä. Joillekin se on aina ollut hyvin selkeä, toisilla se selkiytyy murrosikäsenä tai aikuisiällä.

Seksuaalinen suuntautuminen

- **hetero**: henkilö tuntee vetoa eri sukupuolen edustajaan kuin mitä itse on
- **homo**: mies, joka on kiinnostunut miehistä
- **lesbo**: nainen, joka on kiinnostunut naisista
- **biseksuaali**: henkilö, joka tuntee emotionaalista ja/tai eroottista vetovoimaa sekä miehiä että naisia kohtaan
- **panseksuaali**: tuntee seksuaalista tai/ja emotionaalista vetoa kaikkia sukupuolia olevia ihmisiä kohtaan
- **queer**: pakenee määritelmiä, joten emme voi tietää, mitä tämä identiteetti kätkee taakseen
- **a-seksuaali**: voi tuntea romanttista vetoa, mutta ei halua seksuaalista kanssakäymistä

Seksuaalinen suuntautuminen

- **libidollinen aseksuaali:** henkilö, jolla on korkea seksuaalivietti
- **aromanttinen:** henkilö, joka tuntee vähän tai ei lainkaan romanttista vetovoimaa
- **demiseksuaali:** henkilö, jolla herää seksiin liittyviä haluja ja tarpeita vain sellaisen ihmisen kanssa, johon hän kokee syvää yhteyttä ja tunteita
- **harmaaseksuaali:** henkilö joka voi tuntea fyysistä vetovoimaa, mutta ei koe että haluisi tuoda suhteeseen romanttisia tai seksuaalisia tunteita tai tekoja
- **monoseksuaalisuus** tarkoittaa romanttista ja/tai seksuaalista kiinnostumista vain yhdestä sukupuolesta. Ihminen voi silloin kertoa olevansa hetero- ja homoseksuaalinen.
- **omniseksuaalille** romanttisen ja/tai seksuaalisen halun kohteen sukupuolella ei ole merkitystä

-
- Miesasukas haluaa pukeutua silloin tällöin naisten vaatteisiin. Asumisyksikön muut asukkaat katsovat tätä toimintaa paheksuvasti ja asukas ahdistuu tästä. Millä keinoilla voisit tukea asukasta tässä?



Avusta ohjaa seksissä turvallisesti:

- <https://www.youtube.com/watch?v=6zfNZdA11C4>

Oikeus rakkauteen:

- <https://www.youtube.com/watch?v=mfq8nLPJb6c>

Vammaisuuden moninaisuus:

<https://www.youtube.com/watch?v=jqkd2FEWfaE>

Lähteet

- <https://www.aspa.fi/sv/node/328>
- Tanja Roth: avusta ja ohjaa seksissä turvallisesti